

Nr 331.

Av herr **Röing**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 330, angående godkännande av tullverkets utgiftsstaten för år 1922 m. m.*

Då 1914 års tullkommission började sitt arbete, uppfordrade densamma genom utsänt frågecirkulär alla mera representativa sammanslutningar på näringslivets olika områden att giva sina önsknings tillkänna i avseende å tullverkets omorganisation. Såsom svar härå ingingo de yttranden, som finnas avtryckta i del II: 2 av kommissionens betänkande. Ett krav, som så gott som genomgående framföres i dessa yttranden, är, att lekmanrepresentation i form av tullfullmäktige måtte anordnas inom generaltullstyrelsen. De olika yttrandena tävla sinsemellan att i de kraftigaste ordalag understryka just dessa krav. Och bland dem från vilka uttalanden i denna riktning härröra, befinna sig så auktoritativa sammanslutningar som handelskamrarna, handelsnäringsens stora riksföreningar, fullmäktige i järnkontoret, Sveriges redareförening, Stockholms rederiförening, Sveriges fartygsbefälsförening, ångfartygsbefälhavaresällskapet, Svensk skeppsrederiförening för segelfartyg, Stockholms speditörsförening o. s. v., allt organisationer hos vilkas ledamöter måste förutsättas den största praktiska erfarenhet från beröring med tullverket och den mest ingående kännedom om de krav, som från näringslivets sida kunna med fog ställas på detsamma.

1914 års tullkommission, som inom sig rymde sakkunskap från näringslivet såväl som representanter från tullverket och som stod under ordförandeskap av en man med den mångsidigaste erfarenhet från både statsförvaltningen och affärlivet, har utan ringaste meningsskiljaktighet upptagit kravet på en tullfullmäktiginstitution och med skärpa betonat de fördelar, som därav äro att vänta. Av kommissionens motivering må här anföras följande. Efter att i korthet hava erinrat om den be-

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 4 saml. 130 häft. (Nr 331—332.) 1

tydelsefulla medverkan, som tullfullmäktige böra kunna lämna vid själva genomförandet av tullverkets omorganisation och densamma ytterligare fullföljande i avsedd riktning, framhåller kommissionen, hurusom genom en lekmanrepresentation åstadkommes och vidmakthålles en fortlöpande växelverkan mellan verkets styrelse och den trafikerande allmänheten. Vid behandlingen av en mängd frågor är det av vikt, yttrar kommissionen, att den mera formella syn på tingen, som av styrelsens ledamöter i ämbetsmannaställning helt naturligt anlägges, blir kompletterad genom den belysning av spörsmålen som kan framkomma från lekmän, vilka inom styrelsen företräder allmänheten. Kommissionen påpekar, hurusom bland annat i ärenden angående tulltaxans tillämpning styrelsen kan i tveksamma fall behöva tillgodogöra sig det praktiska livets uppfattning. Sina viktigaste uppgifter få emellertid enligt kommissionens åsikt tullfullmäktige på det administrativa området. Här har generaltullstyrelsen bland annat att för underlydande myndigheter utfärda föreskrifter, vilka kunna nära beröra den trafikerande allmänhetens intressen. Vidare skall styrelsen ofta nog träffa diskretionära avgöranden i ärenden, däri allmänheten är part. I dessa och härmed jämförliga fall synes det av vikt, att styrelsens ledamöter äro förpliktade att, innan beslut fattas, utbyta tankar med ett par det praktiska livets män. Såsom en ej oväsentlig fördel av tullfullmäktiginstitutionen framhåller kommissionen slutligen, att styrelsens beslut torde vinna i auktoritet, då allmänheten får sig bekant, att vid desamma fattande även lekmanåskådningen haft tillfälle att göra sig gällande.

Generaltullstyrelsen har likaledes utan meningsskiljaktighet i sitt yttrande om kommissionens förslag förklarat sig tillstyrka införandet av en tullfullmäktiginstitution, »när de av kommissionen anförda skäl för institutionens införande även inom styrelsen synas fullt giltiga».

Efter allt detta och då man betänker, hurusom fullmäktiginstitutioner i en eller annan form återfinnas i så gott som alla modernt organiserade verk såsom järnvägsstyrelsen, telegrafstyrelsen, socialstyrelsen, pensionsstyrelsen och försäkringsrådet, verkar det onekligen i hög grad överraskande då man av den kungl. propositionen i ämnet finner, att finansministern, hos vilken man framför allt hoppats på förståelse för näringslivets självklara krav, ställer sig avog mot förslaget. Förvåningen stegras ytterligare sedan man tagit del av den magra motivering, som består för avstyrkandet. Finansministern hänvisar nämligen — utom till sin subjektiva uppfattning i frågan — allenast till att näringarnas intressen vid tullärendenas behandling skulle kunna tillvaratagas på sätt hittills varit vanligt genom att handelskamrar eller dylika sammanslut-

ningar fått inkomma med skriftliga yttranden i fall, då anledning därtill givits. Nu vet ju snart sagt var och en vilken himmelsvid skillnad, som alltid råder mellan skriftligt och muntligt förfarande, och hur olika resultatet blir, om förtroendemän för vårt näringsliv — utsedda under dettas egen medverkan — få personligen göra sitt inflytande gällande vid besluts fattande och själva taga del i den härvid förda överläggningen med möjlighet att omedelbart bemöta från motsidan gjorda inkast och om däremot samma intresse endast får göra sig gällande genom insändandet av en skriftlig inlaga, vid vilken den bestämmande myndigheten fäster det avseende den finner för gott. Och ändå försäkrar finansministern, att det praktiserade förfarandet med infordrande av yttranden från sammanslutningar synes honom »ensamt för sig kunna i tillräcklig utsträckning tillgodose näringarnas intressen vid tullärendens behandling». Såsom hjälptrupp för försvaret av sin sålunda intagna ställning hänvisar finansministern ytterligare till Sveriges allmänna tulltjänstemannaförening, som »bestämt avrått från varje användning inom tullverket av en institution, sådan som den ifrågasatt». Detta uttalande från en tulltjänstemannasammanslutning torde få betraktas som ett beklagligt bevis om på ett och annat håll förekommande självtillräcklighet, och det utgör enligt min mening snarast ett kraftigt skäl för införandet av en tullfullmäktiginstitution. Av föreningens berörda uttalande framgår nämligen uppenbarligen att förståelsen för den trafikerande allmänhetens berättigade intressen icke så, som man skulle finna önskligt, genomträngt alla tulltjänstemän utan att det fast hellre i hög grad göres behov av en lekmanrepresentation för dessa intressens tillvaratagande. Gent emot berörda uttalande gör det ett gott intryck, att se förslaget om tullfullmäktige väl upptaget av den andra av de två stora tulltjänstemannaorganisationerna Svenska Tullmannaförbundet och av denna betecknas såsom både praktiskt och tidsenligt.

Efter vad jag här ovan bragt i erinran huru yrkandet på en tullfullmäktig institution framförts och vunnit allmän anslutning från dem, som därav beröras, torde det nästan vara överflödigt att ytterligare understryka de skäl, som tala därför. Jag anser mig emellertid böra begagna tillfället att bemöta ett missförstånd som på något håll yppat sig, då det nämligen uttalats farhågor för att en regering med utpräglad partifärg skulle kunna nyttja fullmäktigplatserna såsom belöningar åt sina politiska meningsfränder. Denna risk är helt och hållet utesluten, om såsom tullkommissionen föreslagit näringslivets egna representationer — nämligen respektive handelskammarmöteskommittén, Sveriges industriförbund och Sveriges allmänna sjöfartsförening — tillerkännas rätt att

själva föreslå de personer, som de anse mest skickade att företräda respektive näringsgrenar och om regeringen är förpliktad att vid personvalet hålla sig inom ramen av sålunda uppgjorda förslag. Jag vill i detta sammanhang också till försvar för tullfullmäktiginstitutionen erinra därom, att varje form, varje organisation blir död, om däri icke kan ingjutas den rätta anden. Att omdana ett verk allenast med författningsparagrafer låter sig icke göra; det behövs verkligen, såsom Stockholms handelskammare riktigt erinrat, att en fullmäktiginstitution med rotfäste i det praktiska livet står stödjande vid generaltullstyrelsens sida för att vaka över att det omorganiserade tullverket kommer att fungera i avsedd riktning. Men ingalunda är nämnda institutions värv allenast därmed fyllt: den behöver helt visst alltjämt bibehållas för att stagnation skall undvikas och i stället en frisk vind från det praktiska livet fortfarande verka på och genomtränga generaltullstyrelsens beslut i näringslivet vidkommande frågor.

På grund av det sålunda anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att bland de av Kungl. Maj:t i proposition nr 330 föreslagna särskilda bestämmelser att från och med den 1 januari 1922 lända till efterrättelse beträffande tjänstemän vid generaltullstyrelsen och tullstaten skall intagas följande: »tullfullmäktige, vilkas antal fastställs av Kungl. Maj:t och riksdagen, förordnas på viss tid och åtnjuta arvode till belopp av 3,000 kronor för år räknat»; samt att i tullverkets utgiftsstat för år 1922 skall upptagas anslag till arvoden åt tre tullfullmäktige med tillhoppa 9,000 kronor.

Stockholm i april 1921.

Erik Röing.